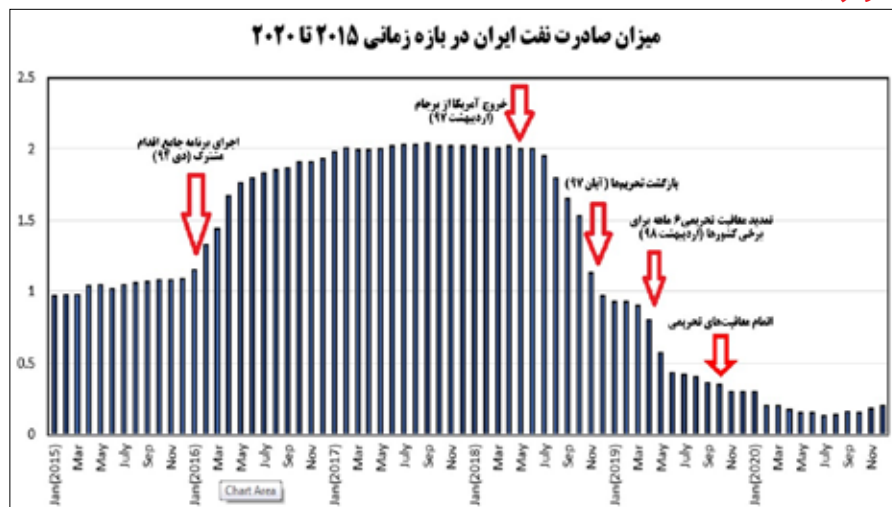

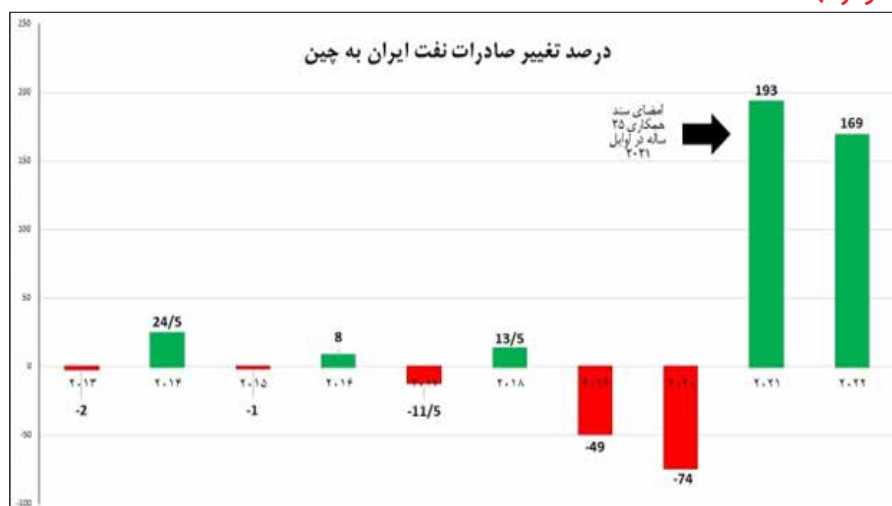
(نمودار ۵)

(نمودار ۶)

(نمودار ۷)

استراتژیک دو کشور به هم بخورد. به این ترتیب در دوره دوم تحریم، چینی‌ها حاضر به همکاری با ایران برای دور زدن تحریم و خرید نفت ایران نشدند. طبق آمار اوپک، صادرات نفت ایران در سایه تخریب روابط با چین، بعد از شکست برجام به کمتر از ۱۰۰ هزار بشکه در روز رسید.(نمودار ۵)

صادرات نفت ایران به چین بعد از امضای سند ۲۵ ساله ۸ برابر شد اما بعد از امضای سند همکاری ۲۵ ساله بین ایران و چین در ابتدای سال ۱۴۰۰ که با راهبری نظام جمهوری اسلامی ایران انجام شد، بار دیگر دو کشور ایران و چین وارد شراکت استراتژیک شدند و صادرات نفت ایران به چین افزایش چشمگیری یافت.

تصویر ۶، میزان صادرات نفت ایران به چین طبق آمار اوپک و مؤسسه کپلر را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود، صادرات نفت ایران به چین بعد از امضای سند همکاری ۲۵ ساله و روی کار آمدن دولت سیزدهم از حدود ۷۸ هزار بشکه در روز به بیش از ۶۱۷ هزار بشکه در روز افزایش یافته و ۸ برابر شده است. (نمودار ۶)

در تصویر ۷، درصد تغییر صادرات نفت ایران به چین در سال‌های مختلف آورده شده است. طبق تصویر ۷، بعد از امضای سند همکاری ۲۵ ساله ذیل سیاست strategic partnership یا شریک استراتژیک، میزان صادرات نفت ایران در سال‌های ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ به ترتیب ۱۹۳ و ۱۶۹ درصد افزایش یافته، رقمی که در طول تاریخ تعاملات نفتی دو کشور کم‌سابقه است. (نمودار ۷)

کارایی رویکرد بازسازی نفت ایران، بعد از وقوع جنگ اوکراین اثبات شد

اما آیا جریان صادرات نفت ایران به چین با بازسازی نفت از طریق «شریک استراتژیک» تضمین شده است؟ وقوع جنگ روسیه و اوکراین در ۲۴ فوریه ۲۰۲۲، تحریم نفتی روسیه توسط غرب و هجوم نفت این کشور به بازارهای شرق آسیا از جمله چین، یک آزمون بزرگ برای بررسی کارایی بازسازی نفت ایران در چین بود. طبق آمارهای مؤسسات خارجی با وجود جنگ اوکراین و حضور نفت تخفیفی روسیه در بازار چین به عنوان یک عامل خارجی، در نظم جدید بازار چین، سهم ایران از صادرات نفت نه تنها حفظ شد بلکه افزایش نیز داشته است. تصویر ۸ و ۹، میزان صادرات نفت ایران به چین در ۶ ماهه اول سال ۲۰۲۲ طبق آمار مؤسسه ردیابی نفتکش‌ها، کپلر را نشان می‌دهد. طبق آمار کپلر، صادرات نفت ایران به چین بعد از وقوع جنگ اوکراین ۱۷۰ هزار بشکه در روز افزایش داشته است که نشان می‌دهد در صورت پیوند استراتژیک با چین، با وقوع عوامل بیرونی مثل جنگ اوکراین نه تنها بازار ایران حفظ می‌شود بلکه ذیل یک برنامه کلان، توسعه نیز می‌یابد. (نمودار ۸ و ۹)

تصویر ۱۰، میزان صادرات نفت ایران به چین طبق آمار رویترز را نشان می‌دهد. طبق گزارش رویترز، در ماه ژوئن صادرات

نفت، Buy demand یا «خرید تقاضا» است. در این روش ایران با سهامدار شدن در پالایشگاه‌های فراسرزمینی، به میزان سهامش، تقاضای آن پالایشگاه‌ها برای خوراک نفت را به اصطلاح می‌خرد و تصاحب می‌کند.

در این روش، شرط انجام سرمایه‌گذاری یا نتیجه سرمایه‌گذاری کشور عرضه‌کننده نفت (ایران) این خواهد بود که کشور واردکننده نفت، نفت موردنیاز خود را از کشور سرمایه‌گذار خریداری کند.

اجرای سیاست بازسازی نفت با «خرید تقاضا» برای نخستین بار در دولت سیزدهم اجرایی شده است. جواد اوجی وزیر نفت در برنامه تلویزیونی «صف اول» در این باره توضیح داد: در وزارت نفت همواره یکی از بحث‌ها از سال‌های دور این بود که «پالایشگاه فراسرزمینی» داشته

نفت ایران، ونزوئلا و روسیه به چین افزایش یافته و از صادرات عربستان و آمریکا کاسته شده است.

نکته جالب توجه اینکه، ایران با هر سه کشور چین، روسیه و ونزوئلا سند همکاری بلندمدت امضا کرده است که موجب شده این کشورها به جای رقابت با یکدیگر در بازار نفت به دنبال تقویت و همکاری با هم باشند. (نمودار ۱۰)

در مجموع مشخص شد که اجرای سیاست «شریک استراتژیک» ذیل بازسازی نفت می‌تواند جریان صادرات نفت ایران را حتی در شرایط تحریم به صورت تضمین شده افزایش دهد.

ایمن‌سازی صادرات نفت با سهامدار شدن در پالایشگاه‌های فراسرزمینی یکی دیگر از سیاست‌های بازسازی

ویژه‌نامه

ایران

شهریور ۱۴۰۱